

Изденүүчү Сооронбаева Каухар Акылбековнанын
“Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү
программаларынын окутуу натыйжаларын долборлоо жана баалоо
(физика-математикалык билим берүү магистрдик программасынын
мисалында)” аттуу 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана
билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин
кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган
диссертациялык ишине биринчи расмий оппонент, педагогика
илимдеринин доктору, профессор Н. А. Асипованын пикири

1. Диссертациялык иштин темасынын актуалдуулугу. Коргоого сунушталып жаткан диссертациялык иштин темасынын акталдуулугу талашсыз. Себеби, Кыргыз Республикасында 2012-жылдан баштап ачылган магистрдик академиялык билим берүү программалары алгачкы ирет илимий талдоого алынып жатат. Изилдөөнүн актуалдуулугу Болония процессинин катышуучусу болгон Кыргыз Республикасындагы атайын физика-математикалык билим берүү программаларын долборлоо жана баалоону илимий өңүттөн талдоого алына электиги менен түшүндүрүлөт. Ошол эле мезгилде изилдөөнүн темасынын актуалдуугу табигый так илимдер боюнча базалык билимден кийинки магистрдик дэңгээлдеги бүтүрүүчүлөрдүн XXI кылымдагы эмгек рыногундагы атаандаштыкка туруштук бере ала турган компетенттүү бүтүрүүчүлөрдү даяродоо маселесин чечүүгө багытталгандыгында жатат.

2. Изилдөөнүн максаты: компетенттүүлүк мамилеге негизделген «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун моделин иштеп чыгуу, теориялык жактан негиздөө жана эксперимент аркылуу текшерүү деп аныкталган.

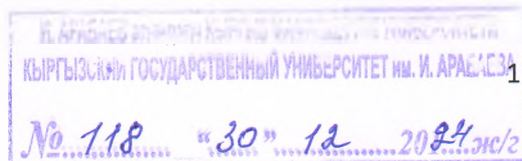
Изилдөөнүн милдеттери:

1. Компетенттүүлүк мамилени ишке ашырууда билим берүү программаларынын окуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун илимий-теориялык негиздерин жана практикадагы абалын аныктоо.

2. «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун учурдагы абалын изилдөө методдорун аныктоо.

3. «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун

Окумуштуу каттоо: Ашир

моделин иштеп чыгуу, натыйжалуулугун эксперимент аркылуу текшерүү жана практикалык сунуштарды иштеп чыгууну камтыйт.

Изилдөөнүн максат, милдеттери анын түзүлүш логикасы каралып жаткан иштеги жетектөөчү идеясы магистердик билим берүү программалары бүгүнкү заманбап эмгек рыногунун талаптарына жооп бере ала турган компетенттүү жана кесипкөй адистерди даярдоону физика-математикалык билим берүү программасынын үлгүсүндө долбоорлоого жана баалоого болот деген тезиске негизделген. Изилдөө башынан аягына чейин белгиленген тезисти далилдөөгө арналган.

3. Диссертациялык иште төмөнкүдөй илимий жактан негиздүү практикалык натыйжалар алынган.

Диссертациялык иште каралып жаткан иштин максатына жана милдеттерине ылайык төмөнкүдөй натыйжалар алынган:

1-натыйжада компетенттүүлүк мамилеге негизделген билим берүү программаларынын окуу натыйжаларын долбоорлоо, баалоо боюнча теориялык көз караштар, типтүү түшүнүктөр ачыкталган.

2-натыйжада “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын окуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун ЖОЖдордогу практикадагы абалы аныкталып, аларды өркүндөтүүнүн модели ишелип чыккан.

3-натыйжа “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын окуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун автор тарабынан иштелип чыккан модели педагогикалык эксперименттен өткөрүү менен натыйжалары аныкталган.

4. Диссертациялык иште алынган илимий натыйжалардын жаңылык деңгээли.

Изилдөөдөгү алынган натыйжаларды жаңы деп кабыл алууга болот, себеби, ЖОЖдордо магистрлерди даярдоо, билим берүү программаларын иштеп чыгуу жана аларды компетенттүүлүккө негизделген окутуу, кесип ээлерин даярдоо маселелери Кыргыз Республикасында буга чейин изилденбеген темалардан болуп эсептелет.

Биринчи натыйжаны жаңы деп кабыл алууга болот, себеби, жалпы эле магистрдик деңгээлдеги билим берүү, аларды даярдоо боюнча окуу программаларын долбоорлоо жана баалоо маселелери Кыргыз Республикасында биринчи ирет илимий негизде талдоого аланып жатат.

Экинчи натыйжаны жаңы деп кабыл алсак болот, себеби, изденүүчү “Физика-математикалык билим берүү” профили боюнча магистрдик программасынын окуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун

практикадагы абалын аныктап, аталган багыттагы билим берүүнү өркүндөтүүнүн моделин иштелип чыккан.

Үчүнчү натыйжаны жаңы деп кабыл алууга болот, себеби, “Физика-математикалык билим берүү” профили боюнча магистрлерди даярдоонун модели калыптандыруучу эксперименттен өткөрүлүп, аталган профиль боюнча магистрдик программанын натыйжалуулугу аныкталып, практикалык сунуштар иштелип чыккан.

Алынган натыйжалар изилдөөнүн максат, милдеттерине шайкеш келген методдорду колдонуу менен аткарылып, педагогикалык эксперимент аркылуу тастыкталып, илимий чөйрөдө апробациядан өтүп, илимий басылмаларда жарык көргөн.

Алынган илимий натыйжалардын ынанымдуулугу заманбап илимий парадигмаларга таянуу менен 174 илимий булактарды талдоо, педагогикалык констатациялоочу, калыптандыруучу жана текшерүүчү эксперименттер менен коштолуп, изилдөөнүн ар кандай этаптарында топтолгон эмпирикалык материалдарды жалпылоо жана жыйынтыктоо аркылуу берилген.

5. Алынган натыйжалардын практикалык маанилүүлүгү.

«Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо багытындагы теориялык жактан негизделип, бул багыт боюнча профессордук-окутуучулук курамдын өз дисциплиналары боюнча окуу-методикалык комплекстерин (жумушчу программа, силлабус, баалоо каражаттарынын фонду, окуу-методикалык материалдар) мыкты иштеп чыгууга өбөлгө түзөт.

6. Изилдөөдөгү корутундулардын жана жоболордун ынанымдуулугу жана негиздүүлүгү:

Изилдөөдөгү коргоого сунушталып жаткан жоболор негизинен жүйөлүү болуп, каралып жаткан иштин логикасына, анын мазмунуна дал келүү менен изилдөө учурунда алынган маалыматтарды ар тараптан талдоо жүргүзүлгөн. Диссертациядагы эмпирикалык жана эксперименталдык изилдөөлөрдүн илимий натыйжалар жана коргоого сунушталып жаткан жоболор изденүүчү тарабынан заманбап илимий маалыматтарга, жаңы илимий көз караштарга, жаңы технологияларга таянуу менен иштелип чыккан. Диссертациялык иштин жалпы натыйжалары ЖОЖдордогу ФМББ багытында болочок адистердин билим сапатын жогорулатуу маскатында жаңы технологияларды колдонуу жолдорунун, педагогикалык шарттарын жана моделдин иштелип чыгышы, аларга байланыштуу практикалык иштелмелер менен коштолгон. Диссертациялык иште коргоого коюлуп жаткан жоболор, жыйынтыктар жана сунуштар теориялык жактан негиздүү, практикалык

жактан маанилүү, анткени изилдөөчүнүн көп жылдык педагогикалык тажрыйбасынын негизинде жазылган.

7. Илимий проблеманы иштеп чыгуудагы изденүүчүнүн жекече салымы.

Изденүүчүнүн жекече салымы компетенттүүлүк парадигмага таянуу менен Кыргыз Республикасынын шартында физика-математика багытында магистрдик программасы боюнча билим берүүнүн натыйжаларын долборлоо жана баалоону изилдөөнүн предмети катары кароо менен тиешелүү натыйжаларды бере алган. Эң негизгиси ФМББ боюнча магистрдик программаларды өркүндөтүүгө багытталган модель иштелип чыккан. Сунушталып жаткан модель калыптандыруучу эксперименттен өткөрүлүп, аталган профиль боюнча магистрдик программанын натыйжалуулугу аныкталып, практикалык сунуштар иштелип чыккан.

8. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна дал келиши.

Автореферат диссертациянын мазмунуна, андагы коюлган изилдөөнүн максатына, милдеттерине толугу менен дал келет. Авторефераттын кыргыз, орус, англис тилдериндеги резюмелер бири бирине иденттүү.

9. Диссертациялык иште жана авторефератта кездешкен айрым мүчүлүштүктөр:

Каралып жаткан диссертациялык иш ФМББ боюнча магистрдик деңгээлдеги адистерди даярдоого байланыштуу окуу программаларын долборлоо жана баалоону илимий негизде чечүүгө багытталган бир топ алгылыктуу натыйжаларга жетишкендигине карабастан, айрым мүчүлүштүктөрдөн кур эмес.

1. Диссертациялык иштин теориялык бөлүгүндө изилдөөнүн өзөгүн түзүп турган компетенттүүлүк парадигма түзүп тургандыктан (Я.А. Коменский, К.Д. Ушинский ж.б. ордуна) компетенттүүлүк идеясын илимий чөйрөгө алып чыккан америкалык лингвист Н. Хомский (1965) жөнүндө сөз кылса жүйөлүү болмок.

2. Диссертациялык иштин 2-бабында (61-б.) изилдөө методдору аннотациялоо, конспектилөө деп берилгендиги туура эмес, алар студенттердин таанып билүү ишмердүүлүгүнүн компоненттери болуп эсептелет. Алардын ордуна долбоорлоо методуна токтолсо болмок, себеби ал изилдөөнүн предметин түзүп турат жана заманбап изилдөө методдоруна кирет.

3. Изилдөөнүн үчүнчү бабында калыптандыруучу эксперименттин мазмуну жана натыйжалары (3.2-бөлүм 112-б.) так жана даана берилип, алардын изилдөөнүн натыйжасына тийгизген таасирдүү маалыматтар

динамикалуу берилсе изилдөөнүн ынанымдуулугу жана илимий деңгээли дагы артмак.

Белгиленген мүчүлүштүктөр Сооронбаева К. А. тарабынан жазылган “Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долборлоо жана баалоо (физика-математикалык билим берүү магистрдик программасынын мисалында)” аттуу диссертациялык иштин жалпы илимий деңгээлине шек келтирбейт, алар негизинен изилдөөнү мындан да жогорку деңгээлге көтөрүү максатында берилди.

10 Диссертациялык иш боюнча жалпы бүтүм.

Сооронбаева Каухар Акылбковна тарабынан жазылган “Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долборлоо жана баалоо (физика-математикалык билим берүү магистрдик программасынын мисалында)” аттуу 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык иш өз алдынча аткарылган илимий квалификациялык эмгек болуп эсептелет. Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Улуттук аттестациялык комиссиясынын педагогика адистиги боюнча кандидаттык окумуштуулук даражаны ыйгаруу боюнча Жобонун 10 пунктуна туура келген, өз алдынча аткарылган илимий иш катары бааланат жана изденүүчү педагогика илимдеринин кандидаты даражасын алууга татыктуу деп эсептейм.

Расмий оппонент:

Ж. Баласагын атындагы КУУнун жогорку мектептин педагогикасы кафедрасынын профессору, педагогика илимдеринин доктору, КР билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер

Асипова Н. А.

Кол тамгасын тастыктайм:

Ж. Баласагын атындагы КУУнун кадрлар башкармалыгынын башчысы

Жайнакова А. А.

30.12. 2024-ж.